

«To be continued: Συνεργατική δημιουργική γραφή στο πλαίσιο μιας διακρατικής συνεργασίας eTwinning»

Γκένιου Θεοδώρα¹

¹ Εκπαιδευτικός ΠΕ06, ΜΑ, ΜΕd
ΓΕΛ Πεντάπολης Σερρών
Πρεσβευτής eTwinning Κεντρικής Μακεδονίας
tgkeniou@sch.gr

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σε μια προσπάθεια παραγωγής πρωτότυπων γραπτών κειμένων υπό μορφήν ιστοριών, τέσσερα σχολεία από τις αντίστοιχες Ευρωπαϊκές χώρες, Ελλάδα, Γαλλία, Πολωνία και Ολλανδία, συνεργάστηκαν δημιουργώντας ένα διαδραστικό, ηχητικό ηλεκτρονικό βιβλίο. Κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου ενθαρρύνθηκε η παραγωγή λόγου με παιγνιώδη και βιωματικό τρόπο, ενισχύθηκε η δημιουργικότητα της πολυσυλλεκτικής ομάδας εφήβων μακριά από παραδοσιακές μεθόδους ποσοτικής αξιολόγησης και με έμφαση στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων του 21^{ου} αιώνα, της επικοινωνίας και κριτικής σκέψης. Το έργο διαρθρώθηκε σε 13 στάδια τα οποία στόχευαν στη γνωριμία των συμμετεχόντων μαθητών και την ενεργοποίηση των ήδη υπάρχουσών γνώσεων, στη σύνθεση επτά διακρατικών ομάδων, στην παραγωγή, διαμόρφωση και τελική μορφοποίηση των επτά πολυτροπικών συνεργατικών κειμένων. Σύγχρονες μορφές παρουσίασης μιας ιστορίας, όπως η δημιουργία book trailers και η ενσωμάτωση διαδραστικών δραστηριοτήτων ενσωματώθηκαν επίσης στο τελικό αποτέλεσμα προκειμένου να προσεγγίσουμε ένα ευρύ εφηβικό κοινό. Η τηλεδιάσκεψη που πραγματοποιήθηκε στο τέλος της διαδικασίας είχε στόχο να δώσει την ευκαιρία στους μαθητές να παρουσιάσουν την εργασία τους και να βραβεύσουν τις καλύτερες και πλέον ευφάνταστες ιστορίες. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναγνώρισε την ποιότητα αυτής της συνεργασίας στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας «Move2Learn, Learn2Move».

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: Δημιουργική γραφή, eTwinning, δεξιότητες 21^{ου} αιώνα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο κύριος στόχος του έργου μας ήταν να ελκύσουμε το ενδιαφέρον των μαθητών μας και να τους βοηθήσουμε να μετασχηματιστούν από διστακτικούς αναγνώστες σε δραστήριους συγγραφείς που συνεργάζονται για να

δημιουργήσουν το δικό τους πρωτότυπο περιεχόμενο, χρησιμοποιώντας μια ποικιλία διαδικτυακών εργαλείων web 2.0, και να αποκτήσουν μια διευρυμένη εμπειρία μάθησης. Εκτός από την ανάπτυξη γλωσσικών δεξιοτήτων (παραγωγή και κατανόηση γραπτού και προφορικού λόγου) σε αυθεντικό πλαίσιο μέσω της συνεχιζόμενης αξιολόγησης από ομοτίμους και της αυτό-αξιολόγησης, οι μαθητές ανέπτυξαν θετικές στάσεις γράφοντας, εκφράζοντας σκέψεις, συναισθήματα και απόψεις. Η αίσθηση της ολοκλήρωσης ενίσχυσε την αυτοεκτίμησή τους και η επικοινωνία με τους συμμαθητές τους διεύρυνε τους ορίζοντές τους. Οι εμπλεκόμενοι εκπαιδευτικοί βελτίωσαν τις δεξιότητές τους στην ευρωπαϊκή διαχείριση έργων, τη διαχείριση της ομάδας εργασίας και τη χρήση της εκπαιδευτικής τεχνολογίας. Το σχολείο και η ευρύτερη κοινότητα ωφελήθηκαν αφού τα αποτελέσματα του προγράμματος διαδόθηκαν στα σχολεία και την τοπική κοινότητα κατά τη διάρκεια σχετικών εκδηλώσεων. Μια ραδιοφωνική εκπομπή στην τοπική ΕΡΑ έκανε το έργο μας γνωστό στην ευρύτερη τοπική και ευρωπαϊκή εκπαιδευτική κοινότητα. Η οργάνωση του χώρου *twinspace* τεκμηριώνει τη διαδικασία της επικοινωνίας και της συνεργασίας μεταξύ των συνεργατών σε καλά σχεδιασμένες σελίδες.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Το έργο στηρίζεται στη θεωρία του Κοινωνικοπολιτισμικού εποικοδομητισμού (Βακαλούδη, 2014) καθώς η ένταξη και η λειτουργία σε ομάδες, οι εμπειρίες και οι πραγματικές βιωματικές καταστάσεις, η ενθάρρυνση της προσωπικής προσέγγισης και η έκφραση της πολιτισμικής γνώσης των μαθητών, η συνεργασία και η σύγκριση με τις απόψεις και γνώσεις των άλλων που οδηγούν στην οικοδόμηση της γνώσης, η υποστήριξη που παρέχουν οι εκπαιδευτικοί με τη μορφή σκαλωσιάς, αποτελούν βασικά χαρακτηριστικά του.

Οι ΤΠΕ εντάσσονται λειτουργικά στη διαδικασία υλοποίησης του σχεδίου εργασίας συντελώντας στην αξιοποίηση αυθεντικών πηγών υλικού και καταστάσεων, σε μια προσπάθεια απομάκρυνσης από την εργαλειακή, βιβλιοκεντρική λογική. Είναι ανάγκη να ενισχυθεί η συνειδητή σύνδεση της χρήσης των υπολογιστών με την κοινωνική πραγματικότητα που τους δημιουργεί (Κουτσογιάννης, 2014) και τούτο επιτυγχάνεται χάρη στη δημιουργία μιας κοινότητας δημιουργικής μάθησης σε συνθήκες ανοικτής τάξης η οποία αναπτύσσεται στο ψηφιακό περιβάλλον του *twinspace*. Επιπρόσθετα δίνεται η δυνατότητα στους συμμαθητές στην ψηφιακή τους τάξη να ρυθμίζουν μόνοι τους την συμπεριφορά τους, επιλέγοντας τους συνεργάτες τους, το θέμα τους και την πορεία εργασίας τους, επιλύοντας τις καταστάσεις που προκύπτουν, αξιοποιώντας το υπάρχον γνωστικό και πολιτισμικό κεφάλαιο εντός ενός παγκοσμιοποιημένου πλέον κοινωνικού περιβάλλοντος.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

Τα έργα eTwinning συντελούν στην διεύρυνση των ορίων μιας συμβατικής τάξης. Το κύριο πλεονέκτημα του έργου είναι η δυνατότητα μάθησης σε πραγματικό χρόνο μέσω της διεθνούς συνεργασίας, η συλλογή των καλύτερων ιδεών και η εφαρμογή τους, η παροχή αλληλοϋποστήριξης, η

αποδοχή των αδυναμιών του άλλου. Εκτός από τη διαδραστικότητα, την συνεργατικότητα και την ενεργοποίηση των συμμετεχόντων, ενισχύθηκε η αυτό-έκφραση των μαθητών με διάφορους τρόπους. Όλες οι δραστηριότητες σχεδιάστηκαν για να τονώσουν τη δημιουργικότητα τους και να καλύψουν τις ποικίλες ανάγκες, δεξιότητες και ταλέντα τους. Οι παραγόμενες ιστορίες αγκάλιασαν τις εμπειρίες και τις γνώσεις των μαθητών για τον κόσμο (μετανάστευση, οικονομική κρίση) και αντικατόπτριζαν τη στάση τους, τις δημοκρατικές αξίες καθώς και η διάθεση προς την κατεύθυνση της αλληλεγγύης και της αποδοχής του διαφορετικού. Οι έφηβοι από κάθε χώρα εκπαίδευσαν τους συνομηλίκους τους, προσφέροντας καθοδήγηση στη γραπτή διαδικασία, γλωσσικά και καλλιτεχνικά, εξασφαλίζοντας ένα καλό επίπεδο αποτελεσματικής επικοινωνίας και συνεργασίας, αποκτώντας βαθύτερες και σαφέστερες γνώσεις σχετικά με τα συγκεκριμένα θέματα που διαπραγματεύτηκαν και συμπεριλαμβάνοντας όλους τους εταίρους τους στη διαδικασία, χωρίς κανένας να μείνει πίσω.

ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Σύμφωνα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα για τα Αγγλικά στο Λύκειο (ΥΠΕΠΘ/Π.Ι., 2003) στην ηλικία 16-18 ετών (Λύκειο) οι μαθητές αναμένεται να είναι σε θέση να αναπτύξουν προφορικό και γραπτό λόγο, να εκφραστούν κατάλληλα σύμφωνα με το εκάστοτε επικοινωνιακό πλαίσιο, να αναπτύξουν κοινωνικές δεξιότητες, να «μάθουν πώς να μάθουν» και να γίνουν ανεξάρτητοι στην πορεία της μάθησης. Είναι επίσης απαραίτητο να αναπτυχθούν στρατηγικές μάθησης (π.χ. συσχετισμοί μεταξύ νέων και ήδη γνωστών πληροφοριών, κοινωνική αλληλεπίδραση με άλλους εκπαιδευόμενους για τη βελτίωση της εκμάθησης γλωσσών και της πολιτιστικής κατανόησης). Οι εκπαιδευτικοί καλούνται να δώσουν πηγές μάθησης πέραν του σχολικού εγχειριδίου και να εμπλουτίσουν τα μαθήματά τους με λογοτεχνία και ποικιλία άλλων ερεθισμάτων. Πιστεύουμε ότι το έργο αυτό ανταποκρίθηκε πλήρως σε αυτούς τους στόχους. Επιλέξαμε λοιπόν να επικεντρωθούμε κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς στη δημιουργική γραφή για να ενισχύσουμε τη παραγωγικότητα των μαθητών, να βελτιώσουμε το λεξιλόγιό τους, να εμπλουτίσουμε τις γνώσεις τους για άλλους πολιτισμούς, να μάθουμε να οργανώνουμε τις ιδέες μας και να γράφουμε με σαφήνεια. Τέλος, εστιάσαμε την Βασική Ικανότητα επικοινωνίας σε ξένη γλώσσα, την αγγλική, και αναπτύξαμε ψηφιακές δεξιότητες καθώς και οριζόντιες δεξιότητες, όπως την πολιτισμική ευαισθησία και τη δημιουργικότητα. Οι δραστηριότητες του έργου διεξήχθησαν κυρίως κατά τη διάρκεια των μαθημάτων, στο εργαστήριο ηλεκτρονικών υπολογιστών ή στην τάξη μας, καθώς ένας από τους στόχους ήταν να μετασηματιστούν οι παραδοσιακές διαδικασίες διδασκαλίας γλωσσών και να προωθηθεί η διαφοροποιημένη διδασκαλία. Σε κάθε περίπτωση, οι μαθητές του Λυκείου δεν είχαν επιπλέον χρόνο να αφιερώσουν σε εξωσχολικές δραστηριότητες λόγω του μεγάλου φόρτου εργασίας.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

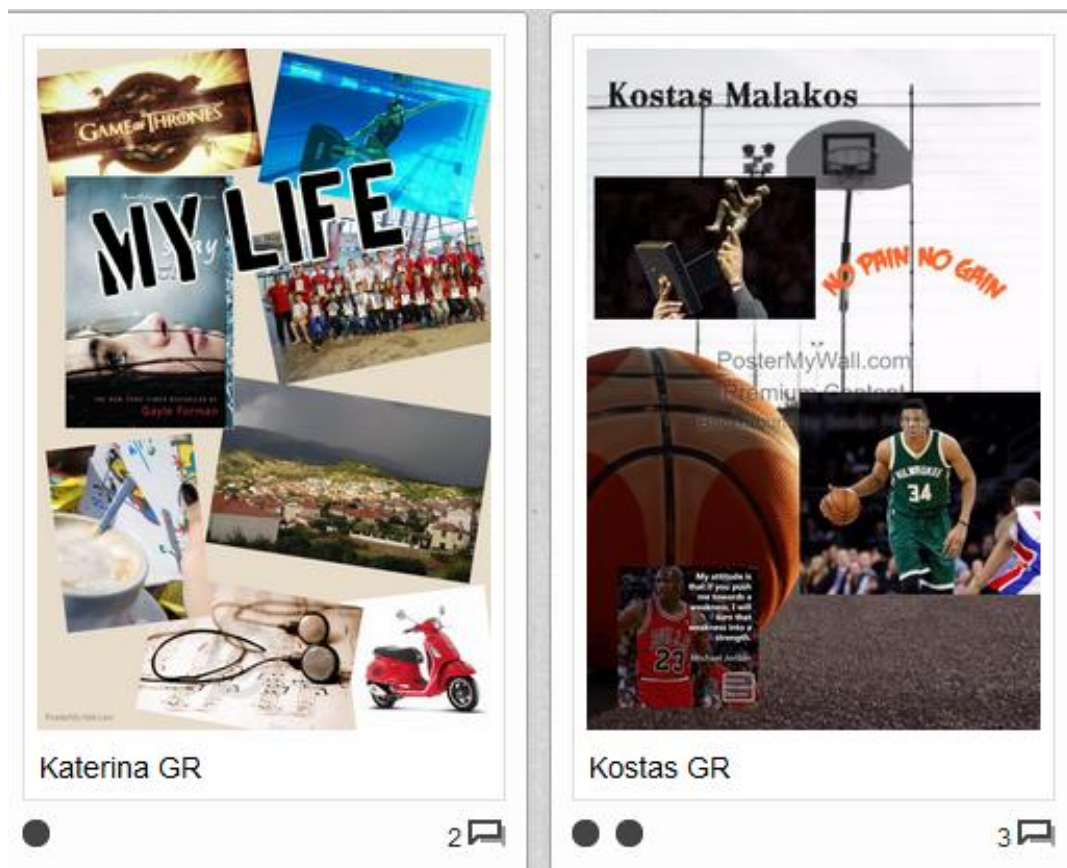
Οι τέσσερις εκπαιδευτικοί, μετά από κοινή προετοιμασία και σχεδιασμό, διάρθρωσαν το έργο σε δεκατρείς ενότητες οι οποίες είχαν ως πρωταρχικό στόχο την ανάπτυξη της επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων ομάδων. Η πρώτη δραστηριότητα είχε διττή λειτουργία. Αφενός τη γνωριμία των μαθητών και αφετέρου τη διερεύνηση των αναγνωστικών τους συνηθειών μέσω ερωτηματολογίου που σχεδιάστηκε με το λογισμικό google forms και ενσωματώθηκε στην πρώτη σελίδα του μαθησιακού περιβάλλοντος twinspace, το οποίο παρέχεται δωρεάν από την Κεντρική Υπηρεσία Υποστήριξης της δράσης eTwinning μετά την έγκριση της έναρξης μιας νέας συνεργασίας. Η αρχική αξιολόγηση, των οποίων τα αποτελέσματα παρατίθενται στον ηλεκτρονικό χώρο του έργου (βλ. Σχήμα 1), αποσκοπούσε στο να δημιουργηθεί ένα σημείο αναφοράς, με το οποίο θα ήταν οι εκπαιδευτικοί σε θέση να αξιολογήσουν στο τελικό στάδιο την αποτελεσματικότητα των δραστηριοτήτων και τις αλλαγές που επετεύχθησαν σε επίπεδο γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων. Επιπρόσθετα, απαραίτητη προϋπόθεση για την ομαλή εισαγωγή των μαθητών στη διαδικασία υλοποίησης του έργου είναι η διαμόρφωση του προσωπικού τους προφίλ στην εν λόγω πλατφόρμα με σεβασμό στις οδηγίες ασφαλούς χρήσης του διαδικτύου, όπως η χρήση avatar, η αποφυγή παράθεσης ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων και η έναρξη της επικοινωνίας με τους μαθητές των άλλων χωρών μέσω μηνυμάτων στον «τοιχο» τους (twin wall), στο αντίστοιχο τμήμα του forum και στον χάρτη που δημιουργήθηκε με την εφαρμογή ScribbleMaps.

Σχήμα 1: Διερευνώντας σε αρχικό στάδιο τις αναγνωστικές συνήθειες των μαθητών.

Η δεύτερη δραστηριότητα, «Storify me», αποσκοπούσε στην βαθύτερη γνωριμία των μαθητών μέσω της παρουσίασης του εαυτού τους και των

επιλογών τους στη λογοτεχνία και τον κινηματογράφο δημιουργώντας ένα κολάζ ή μια αφίσα (βλ. Σχήμα 2), την οποία στη συνέχεια αναρτούσαν σε ένα πίνακα dotstorming προκειμένου να διαβάσουν οι υπόλοιποι συνεργάτες, οι οποίοι επέλεγαν μια από αυτές για να γράψουν ένα διήγημα αστραπή 100 λέξεων (flash fiction). Στη συνέχεια οι σύντομες ιστορίες ανέβαιναν στον πίνακα κάτω από κάθε αφίσα και ακολουθούσε ψηφοφορία για την καλύτερη ιστορία. Πέρα από τη δημιουργία κλίματος επικοινωνίας, η δραστηριότητα σχεδιάστηκε με την προσδοκία να είναι πρωτότυπη, φρέσκια, κοντά στις σύγχρονες νεανικές αναζητήσεις και εν τέλει να εισαγάγει τους μαθητές ομαλά στο επόμενο βήμα της συνεργατικής συγγραφής μεγαλύτερων σε έκταση κειμένων.

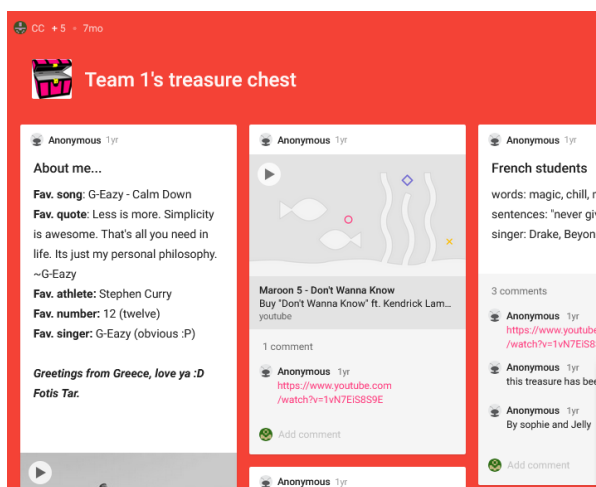
Σχήμα 2: Οι αφίσες της δραστηριότητας “Storify me”.

Οι επερχόμενες γιορτές των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς αποτέλεσαν αφορμή για περαιτέρω γνωριμία μετά το αρχικό σπάσιμο του πάγου. Τα τέσσερα συνεργαζόμενα σχολεία δημιούργησαν ένα ημερολόγιο (δραστηριότητα 3) με επιλογές από παραδοσιακές ιστορίες, τραγούδια και συνήθειες της κάθε χώρας ενισχύοντας τη διαπολιτισμική διάσταση του έργου (βλ. Σχήμα 3).

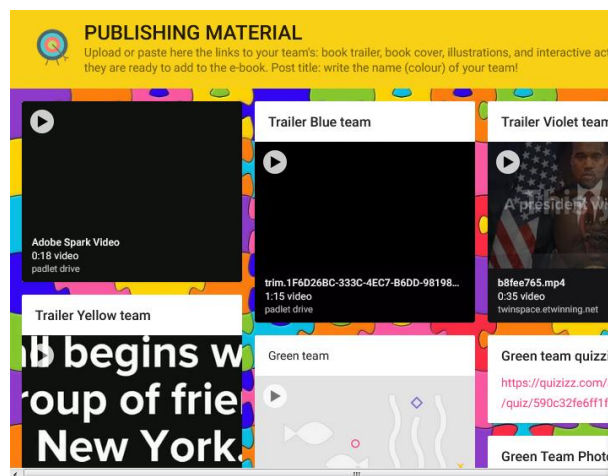
Σχήμα 3: Ο πίνακας radlet με τα ήθη, έθιμα και ευχές της κάθε χώρας.

Μετά από ένα εύλογο χρονικό διάστημα γνωριμίας των εθνικών ομάδων έχει έρθει η ώρα της παράλληλης διακρατικής συνεργασίας στην τέταρτη δραστηριότητα "the Co-Authors" (δραστηριότητα 4). Επτά μικτές ομάδες με μαθητές και των τεσσάρων χωρών σχηματίζονται χρησιμοποιώντας ένα έγγραφο google και το forum του twinspace. Πριν την έναρξη της συγγραφής οι μαθητές ετοιμάζουν μια συλλογή 'θησαυρών' (treasure chest, βλ. σχήμα 4) (δραστηριότητα 5 "Collaborative writing"), δηλαδή έναν πίνακα radlet όπου συγκεντρώνουν αγαπημένα αποσπάσματα από βιβλία που έχουν διαβάσει, μουσική, πίνακες, φωτογραφίες, χαρακτήρες, τα οποία πρόκειται να λειτουργήσουν ως ερεθίσματα και να χρησιμοποιηθούν από τους συνεργαζόμενους μαθητές κατά τη διάρκεια της συγγραφής της κοινής ιστορίας τους (μύθου, παραμυθιού, αστυνομικής ιστορίας, ημερολογίου ή όποιου άλλου κειμενικού είδους επιλέξουν). Τα χρονοδιαγράμματα είναι αυστηρά ώστε να έχουν οι μαθητές την ευκαιρία να γράψουν το δικό τους μέρος της ιστορίας τουλάχιστον δύο φορές, από 150-200 λέξεις κάθε φορά.

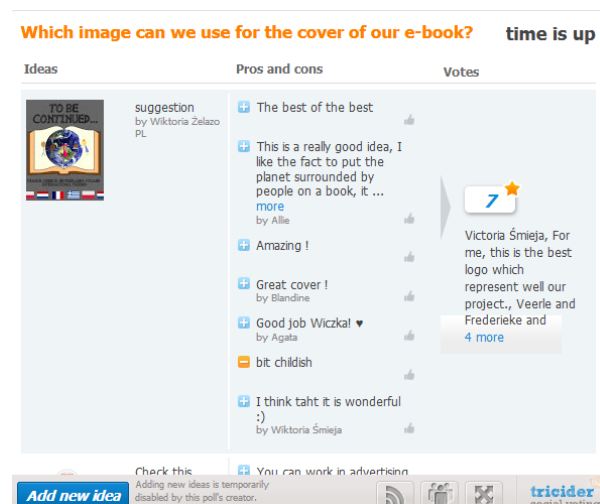

Σχήμα 4: Ένας από τους επτά πίνακες με τη συλλογή των 'θησαυρών'.

Καθώς επιδιώκουμε να δημιουργήσουμε πολυτροπικά κείμενα και να εντάξουμε λειτουργικά τις ΤΠΕ τόσο στην διαδικασία όσο και στο τελικό αποτέλεσμα του project, ζητούμε από τους μαθητές στην επόμενη έκτη φάση του έργου να εμπλουτίσουν τα γραπτά κείμενα με ηχητικά αποσπάσματα ώστε να δημιουργηθεί ένα ακουστικό βιβλίο ("Audio Book") (Σχήμα 5) ενώ κατά την έβδομη φάση ("Get ready to publish") δημιουργούν book trailers, δηλαδή ενημερωτικά και προωθητικά βίντεο για την κάθε ιστορία, οπτικά ερεθίσματα (ζωγραφιές και φωτογραφίες), διαδραστικές δραστηριότητες με εργαλεία όπως τα learningapps, kahoot, quizlet, quizziz και φιλοτεχνούν το εξώφυλλο του βιβλίου. Εντωμεταξύ οι μαθητές, που έχουν αποκτήσει πλέον το αίσθημα της ομάδας, ετοιμάζουν το logo του έργου (Δραστηριότητα 8 "Catch you readers' eyes", Σχήμα 6), το οποίο επιλέγουν μέσα από ψηφοφορία στο λογισμικό tricider ανάμεσα σε ποικιλία προτάσεων.

Σχήμα 5: Τα ηχογραφημένα αποσπάσματα για το ηχητικό βιβλίο.

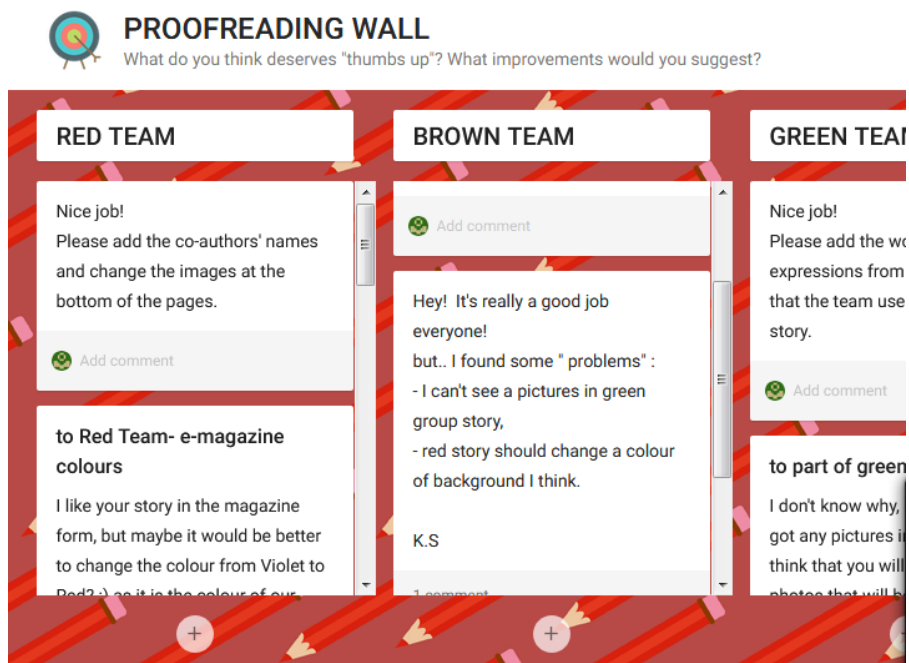
Σχήμα 6: Η ψηφοφορία για το λογότυπο της ομάδας.

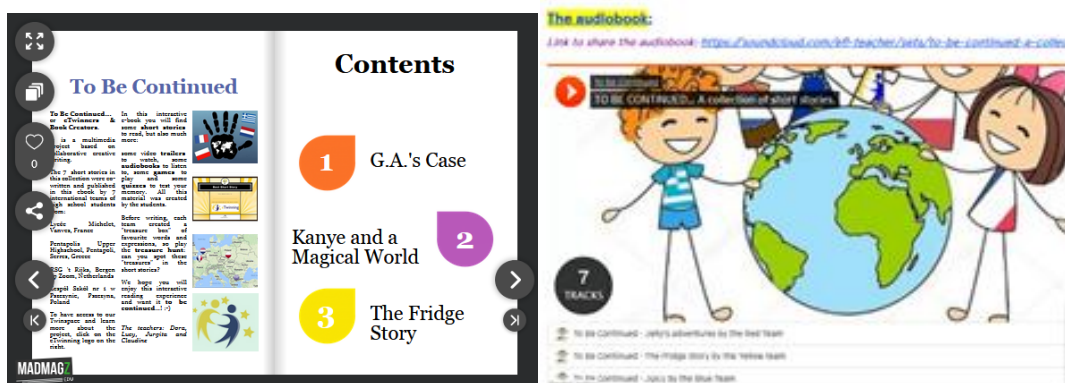
Σχήμα 7: Το logo του έργου.

Η ένατη δραστηριότητα “Proofreading” έχει στόχο να εμπλέξει τους μαθητές στη διαδικασία του ελέγχου των γραπτών κειμένων ενεργοποιώντας την κριτική τους σκέψη. Αφού μελετήσουν όλα τα κείμενα καταθέτουν τα σχόλια τους (βλ. Σχήμα 8) για να βελτιωθεί το τελικό αποτέλεσμα πριν να αναρτηθεί με την τελική του μορφή στα λογισμικά soundcloud (audio book) και madmagz (ebook) (Σχήμα 9).

CC +6 • 10mo

Σχήμα 8: Ο έλεγχος πριν την έκδοση του τελικού προϊόντος.

Σχήμα 9: Τα τελικά αποτελέσματα.

Η ενδέκατη δραστηριότητα («Reading Time») προετοιμάζει τους μαθητές για την τελική παρουσίαση του έργου τους, προτρέποντας τους να επιλέξουν την αγαπημένη τους ιστορία ως προς την πρωτοτυπία, τη δημιουργικότητα, την ελκυστική παρουσίαση, την ποιότητα των γραπτών και των ακουστικών κειμένων μέσω ερωτηματολογίου ενώ παράλληλα παράγουν και περιγραφική αξιολόγηση δίνοντας ανατροφοδότηση για τα αποσπάσματα των κειμένων που θεωρούν πιο αξιόλογα. (βλ. Σχήμα 10).

It's all about giving **feedback** to your partners and **appreciating one another's contributions** to our collaborative project!

READING TIME

1. make some comments on the padlet below: congratulate the teams who wrote the best short stories / recorded the best podcasts in your opinion and tell them what you particularly liked about their work! 2. also: write down the most memorable quotes from the stories, the best bits, the "golden lines"!

Panagiotis and Fotis

Dear French, Dutch and Polish partners we would like to congratulate you all for the short stories. We really loved them as well as all this year's project. We read most of them and we are looking forward to our web meeting and awards in a few days. On the other

Victoria

Congratulations to everybody ! I think that this project is great ! The story are wonderful ! People are very friendly. I don't have favourite story , because every story is excellent !

Agata

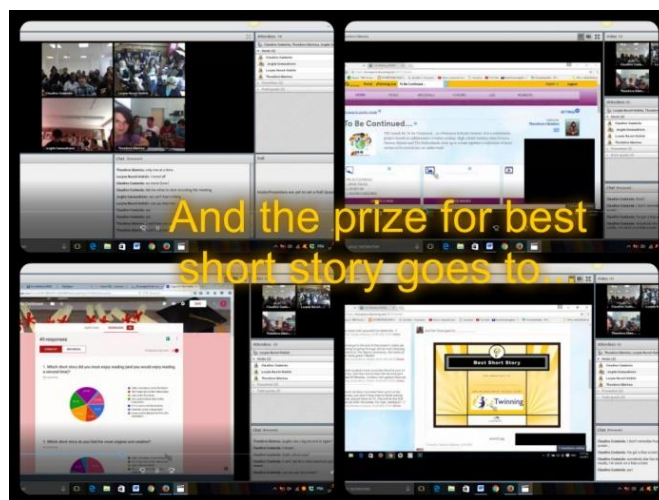
Firstly, I wanna thank you all and congratulate. I am really proud of everyone. We made good job and we created amazing story. My favourite pictures are from violet team. I like mermaids and underwater world. It is important to appreciate the team's story. But I

Vote PAGE 11

Σχήμα 10: Η ανατροφοδότηση πριν την τελική παρουσίαση.

Η τελική παρουσίαση του συνεργατικού βιβλίου (12^η δραστηριότητα «Award Ceremony») γίνεται σε τηλεδιάσκεψη στο eTwinning Live και την πλατφόρμα Adobe Connect την Πέμπτη 1 Ιουνίου 2017 και ταυτόχρονα δίνονται τα βραβεία σε επτά κατηγορίες που προαναφέρθηκαν (Σχήμα 11), βάσει των αποτελεσμάτων του ερωτηματολογίου. Ολόκληρη η τηλεδιάσκεψη βρίσκεται αναρτημένη στη σελίδα 12 του twinspace.

Σχήμα 11: Η απονομή των βραβείων στις ομάδες μέσω της πλατφόρμας Adobe Connect.

Τελικό στάδιο υλοποίησης του έργου είναι η αξιολόγηση από τους ίδιους τους μαθητές, οι οποίοι επιλέγουν να δώσουν έμφαση στη συνεργατική διάσταση του, στη δημιουργικότητα, στην πρωτοτυπία, στην εναλλακτική και ευχάριστη προσέγγιση (Σχήμα 12) σε ένα θέμα παραδοσιακά απαιτητικό, όπως η παραγωγή γραπτού λόγου και μάλιστα με τη μορφή των ιστοριών.

Σχήμα 12: Η αξιολόγηση του έργου με μια λέξη.

Χάρη στην άριστη αξιολόγηση του, το έργο βραβεύθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας «Move2Learn, Learn2Move», η οποία υλοποιήθηκε με την ευκαιρία της 30ής επετείου του προγράμματος Erasmus+ και ανταποκρίνεται σε δύο καίριες προτεραιότητες της Επιτροπής: να δοθεί νέα έμφαση στη νεολαία της Ευρώπης και να διευκολυνθεί η κινητικότητα των πολιτών της ΕΕ. Οι συμμετέχοντες μαθητές είναι πλέον δικαιούχοι δωρεάν εισιτηρίων προκειμένου να επισκεφθούν τους

συνεργάτες τους σε Πολωνία, ενώ ταυτόχρονα υποδέχτηκαν τους εταίρους τους από τη Γαλλία.

Συνολικά, τα τελικά προϊόντα του έργου συμπεριλαμβάνουν ένα δημόσιο twinspace <https://twinspace.etwinning.net/28171/home> όπου καταγράφεται όλη η πορεία της συνεργασίας καθώς και το ηλεκτρονικό βιβλίο <https://madmagz.com/magazine/1108053> <https://soundcloud.com/efl-teacher/sets/to-be-continued-a-collection> και την μαγνητοσκοπημένη τελετή απονομής των βραβείων των μαθητών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Βακαλούδη, Α. (2014). Διδακτική και παιδαγωγική αξιοποίηση των ΤΠΕ στο μάθημα της ιστορίας. Στο *Επιμορφωτικό υλικό για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στα Κέντρα Στήριξης Επιμόρφωσης*. Τεύχος 3 (έκδοση Γ' αναθεωρημένη): Κλάδος ΠΕ02 Ειδικό Μέρος. Πάτρα: ΙΤΥ

Κουτσογιάννης, Δ. (2014). ΤΠΕ και γραμματισμός. Στο *Επιμορφωτικό υλικό για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στα Κέντρα Στήριξης Επιμόρφωσης*. Τεύχος 3 (έκδοση Γ' αναθεωρημένη): Κλάδος ΠΕ02 Ειδικό Μέρος. Πάτρα: ΙΤΥ

ΥΠΕΠΘ/Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2003) (α). *Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (ΔΕΠΠΣ) για τα Αγγλικά*.